

Dobromir Durczewski

Kaliszany, pow. Wągrowiec. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 3, 77-78

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KALISZANY, pow. Wągrowiec
Stanowisko 1

Muzeum Archeologiczne
w Poznaniu

Badania prowadził mgr Dobromir Durczewski.
Finansowało PGRN w Wągrowcu. Drugi sezon
badań. Cmentarzysko z IV-V okresu epoki
brązu /kultura łużycka/.

Tegoroczne prace były kontynuacją i zakończeniem ratowniczych badań z ubiegłego roku. Przekopano teren wokół plańnicy, gdzie znajdowało się cmentarzysko zagrożone wydobywaniem piasku.

Początkowo kontynuowano eksplorację w miejscu zeszłorocznego odkrycia 27 grobów. Znaleziono tu 11 dalszych. Na południe od tego skupiska odkryto dwa osobne pochówki. W odległości ok. 4 m na północ od pierwszego skupiska, natrafiono na drugie - zawierające 17 grobów. A około 3 m dalej - na trzecie, najmniejsze, składające się już tylko z 13 grobów. Za skupiskiem tym odsłonięto jeszcze 2 - znowu osobne. Razem więc z grobami ubiegłorocznymi odkryto 72 pochówki. Wydaje się, że cmentarzysko składało się z ok. 100 grobów. W liczbie 30 brakujących miejsc - czyby się te, które już zostały zniszczone przez okoliczną ludność, jak i te, które leżą obecnie pod drogą, do której przylegały wszystkie 3 skupiska.

Groby znajdowały się w piasku, na głębokości od 20 do 60 cm pod powierzchnią. Płytkie zostały przeważnie zniszczone. Wśród 45 odkrytych w tym roku, tylko 2 były jamowe, reszta zaś - popielnicowa. Prawie połowa popielnic nakryta była misami odwróconymi dnami do góry. Cztery groby zawierały podwójne popielnice, a w jednym przypadku popielnica stała na płaskim kamieniu.

Z 43 grobów popielnicowych tylko 16 miało po parę przystawek /jedynie w dwóch znaleziono po 7 i 8 sztuk, w większości zresztą zniszczonych/. Przystawki stawiano przeważnie prosto, choć część z nich leżała na boku lub dnami do góry. Spora liczba naczyń w grobach była rytualnie zniszczona. Trzy pochówki popielnicowe miały nikłe bruki kamienne a jeden - fragmentarycznie zachowane obwarowanie.

W 8 grobach znaleziono nie tylko ceramikę. Wśród przedmiotów brązowych odkryto: 2 spiralki, fragment osubka noża lub bransolety spiralnej, główkę szpili, otwarty pierścionek z taśmy a także 2 grudki brązu. Z kamienia i gliny znaleziono po jednym przedmiocie - krążek dwustożkowaty wklęsły na szczytach i grzechotkę. Przedmioty te znajdowały się w popielnicach, wśród spalonych kości /jedynie grzechotka leżała obok przystawek/.

Na terenie cmentarzyska, między kamieniami zalegającymi plaśnicę, znaleziono też rozcieracz kamienny do żarna. Świadczyłoby to o istnieniu w pobliżu osady, której jednak nie odkryto.

Chronologia cmentarzyska, leżącego na obszarze grupy zachodniowielkopolskiej kultury łużyckiej, nie uległa zmianie i w dalszym ciągu roboczo jest ono datowane na IV-V okres epoki brązu.

KESOCHA, pow. Przasnysz

patrz wczesne średniowiecze